

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 19/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kosmetiska produkter

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 juni 2004 en proposition med förslag till lag om kosmetiska produkter (RP 105/2004 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotion

— LM 77/2004 rd — Anni Sinnemäki /gröna m.fl.: Lagmotion med förslag till lag om kosmetiska produkter. Motionen remitterades till utskottet den 23 september 2004.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har miljöutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (MiUU 22/2004 rd) ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Anne Haikonen, handels- och industriministeriet
- direktör Pirkko Varpasuo, Konsumentverket
- direktör Kalle Hoppu, Giftinformationscentralen
- överinspektör Leena Suontama, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- ordförande Simo Järvinen, Kuntien terveystarkastajat ry
- professor Matti Hannuksela och planerare Taina Paarmas, Allergi- och Astmaförbundet rf
- ombudsman Hanna Kivinen, Djurskyddsförbundet Animalia
- verkställande direktör Stig Granqvist, Teknisk Kemiska Föreningen
- SKY-kosmetolog Leila Tähtinen, Suomen Kosmetologien Yhdistys - Kosmetologföreningen i Finland ry.

PROPOSITIONEN

Genom lagen och en förordning som handels- och industriministeriet utfärdar med stöd av den revideras den gällande lagstiftningen om kosmetiska preparat. Genom lagen genomförs nationellt också den sjunde ändringen av kosmetikadirektivet.

Lagen gäller kosmetiska produkters säkerhet och sammansättning, djurförsök som används

för att testa kosmetiska produkter samt den information om kosmetiska produkter som ska lämnas konsumenterna, andra näringsidkare och myndigheterna.

Näringsidkare ska i enlighet med den omsorgsfullhet och yrkesskicklighet som förhållandena påkallar försäkra sig om att en kosmetisk produkt inte orsakar fara för människors häl-

sa vid normal eller rimligen förutsebar användning. Kosmetiska produkter får inte innehålla beståndsdelar som vid en vetenskaplig riskbedömning har konstaterats orsaka fara för människors hälsa.

Lagen förbjuder i Finland testning av kosmetiska slutprodukter på djur. Det är också förbjudet att i Finland testa kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar på djur efter att den alternativa testmetod som ersätter djurförsöket i fråga har antagits. Likaså förbjuds utsläppande på marknaden av sådana kosmetiska produkter som har testats på djur eller som innehåller beståndsdelar som har testats på djur efter att den alternativa metoden som ersätter djurförsöket i fråga har antagits.

Bestämmelser om verkställigheten av förbuden utfärdas genom en förordning av handels- och industriministeriet efter det att kommissionen har fastställt tidsplanerna för förbuden. Förbuden ska träda i kraft senast den 11 mars 2009, de tre testerna som nämns särskilt senast den 11 mars 2013.

Hållbarhetstiden behöver inte anges för sådana kosmetiska produkter vars hållbarhet överstiger 30 månader. På en kosmetisk produkts bruksförpackning och yttre förpackning ska det anges hur länge produkten kan användas utan fara för konsumenten efter det att förpackningen

har öppnats, om hållbarhetstiden är minst 30 månader.

Den näringsidkare som ansvarar för marknadsföringen av en kosmetisk produkt har skyldighet att för de behöriga myndigheterna hålla tillgängliga sådana uppgifter om enskilda produkter som är nödvändiga för att identifiera en kosmetisk produkt samt för att bedöma dess kvalitet, säkerhet samt påstådda verkningar.

Konsumentverket planerar och styr tillsynen över att produktsäkerhetslagen följs. När det gäller importen av kosmetiska produkter ankommer tillsynen på tullverket. Länsstyrelserna övervakar och styr iakttagandet av bestämmelserna inom sitt område. I kommunen sköts övervakningen av en av kommunen utsedd nämnd eller något annat kollegialt organ.

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att det i lag ska förbjudas att kosmetiska produkter eller kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar testas på djur i Finland. Dessutom föreslås det att ett företag som tillverkar kosmetiska produkter har rätt att med påskrifter på produkterna ange det datum från och med vilket företaget har bundit sig vid att inte använda produkter som testats på djur.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns utifrån regeringens proposition med ändringarna nedan.

Med kosmetiska produkter avses hudvårdsprodukter, tvål, schampo, tandkräm, deodorant, makeup och andra produkter för daglig personlig hygien.

Genom lagen om kosmetiska produkter och en förordning som handels- och industriministeriet utfärdar med stöd av den revideras den gällande splittrade och svåröverskådliga lagstiftningen om kosmetiska preparat. Dessa ändringar underlättar tillämpningen av lagstiftningen.

Samtidigt genomförs nationellt också kosmetikadirektivets sjunde ändring.

Miljöutskottets utlåtande

I lagens 10 § ingår bestämmelser om obligatoriska påskrifter på kosmetiska produkters bruksförpackning och yttre förpackning. Kraven baserar sig på bestämmelserna i kosmetikadirektivet. Enligt 10 § 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om obligatoriska påskrifter på kosmetiska produkters förpackningar genom förordning av handels- och industriministeriet.

Miljöutskottet framhåller i sitt utlåtande att enligt detaljmotiveringen till 10 § 2 mom. är av-

sikten att ge ministeriet rätt att i vissa situationer avvika från de krav som föreskrivs i direktivet. Om avsikten är att genom ministeriets förordning avvika från de lagstadgade kraven, ska detta anges i lagtexten, menar miljöutskottet.

Ekonomiutskottet hänvisar till motiveringen till 10 § 2 mom.. I motiveringen konstateras det uttryckligen att det i kosmetikadirektivet ingår vissa undantag beträffande hur obligatoriska påskrifter ska anges på en kosmetisk produkts förpackning. Bestämmelser om motsvarande undantag föreslås ingå i handels- och industriministeriets förordning. Genom förordning kan utfärdas närmare bestämmelser också om andra undantag från kraven på obligatoriska påskrifter som baserar sig på kosmetikadirektivet.

Ekonomiutskottet har haft tillgång till handels- och industriministeriets utkast till förordning.

Med stöd av det ovan anförda anser ekonomiutskottet att det inte finns behov att precisera lagen till denna del.

I 13 § ingår bestämmelser om sådana uppgifter om enskilda produkter som ska hållas tillgängliga för de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. En näringsidkare som släpper ut en kosmetisk produkt på marknaden i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är skyldig att upprätthålla dessa uppgifter. Enligt 13 § 3 mom. i propositionen bör uppgifter om en produkts kvalitativa sammansättning samt uppgifter om dess skadliga verkningar finnas lättillgängliga också för allmänheten.

Miljöutskottet understryker att det är viktigt att informationen är lättillgänglig och föreslår att detta nämns i paragrafen.

Enligt detaljmotiveringen till paragrafen ska konsumenten få uppgifterna inom en rimlig tid från det att företaget har informerats om begäran. Uppgifternas tillgänglighet säkerställs bäst, om de finns i elektronisk form.

Ekonomiutskottet konstaterar att direktivet inte förutsätter att uppgifterna är tillgängliga i en viss form. I direktivet nämns bara som ett exempel att uppgifter i elektronisk form är lättillgängliga. Enligt handels- och industriministeriets utredning har man på gemenskapsnivå utarbetat

anvisningar om uppgifternas tillgänglighet i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning av bestämmelsen i alla medlemsstater.

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att det efter att lagen trätt i kraft ska förbjudas att kosmetiska produkter eller kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar testas på djur i Finland. Dessutom föreslås det att i lagen intas bestämmelser om påskrifter att produkter inte testats på djur efter en angiven tidpunkt, och hur dessa påskrifter ska anges.

Utskottet påpekar att enligt lagen förbjuds testning av kosmetiska slutprodukter på djur i Finland. Det är också förbjudet att i Finland testa kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar på djur eller att släppa ut på marknaden sådana kosmetiska produkter som har testats på djur eller som innehåller beståndsdelar som har testats på djur efter att den alternativa metoden som ersätter djurförsöket i fråga har antagits. Bestämmelser om verkställigheten av förbudet utfärdas genom en förordning av handels- och industriministeriet efter det att kommissionen har fastställt tidsplanerna för förbuden. Förbuden ska emellertid träda i kraft senast den 11 mars 2009 och de tre testerna som nämns särskilt, där utvecklingen har varit långsammare än väntat, senast den 11 mars 2013.

Ekonomiutskottet föreslår att lagen godkänns utifrån regeringens proposition. I Finland testas inte kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar på djur. Testerna skulle knappast påbörjas fastän de inte förbjöds i lag. Ett i den nationella lagstiftningen tidigarelagt förbud att testa beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar skulle dessutom avvika från gemenskapslagstiftningen. Därför skulle Finland enligt direktivet om informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter vara tvunget att informera kommissionen och under minst tre månader som systemet fordrar vänta på kommissionens och de övriga medlemsstaternas kommentarer. Bestämmelserna i regeringens proposition om tester på djur överensstämmer med

formuleringarna i kosmetikadirektivets sjunde ändring.

Detaljmotivering

14 §. I paragrafen föreskrivs om behörigheten för den person som ansvarar för säkerhetsbedömningen av en kosmetisk produkt. Enligt paragrafen ska denna person ha högre högskoleexamen eller motsvarande behörighet till exempel i dermatologi eller medicin.

Eftersom dermatologi är ett medicinskt område som specialiserar sig på hudsjukdomar har bestämmelsen kompletterats med att behörigheten ska gälla dermatologi eller övrig medicin.

16 §. Utskottet har rättat till skrivfelet i den finska versionen av paragrafen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiskutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagförslaget i lagmotion LM 77/2004 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om kosmetiska produkter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—4 §
(Som i RP)

2 kap.

Krav på kosmetiska produkters sammansättning

5 och 6 §
(Som i RP)

3 kap.

Krav gällande djurförsök

7—9 §
(Som i RP)

4 kap.

Krav på påskrifter på kosmetiska produkter

10 och 11 §
(Som i RP)

5 kap.

Näringsidkarens skyldigheter

12 och 13 §
(Som i RP)

14 §

Behörighet för den person som ansvarar för säkerhetsbedömningen

Den person som ansvarar för den bedömning av en kosmetisk produkts säkerhet som avses i 13 § 1 mom. 4 punkten skall ha högre högskoleexamen eller motsvarande behörighet i farmaci, toxikologi, dermatologi eller *övrig* medicin eller ett liknande ämne.

15 §

(Som i RP)

16 §

Skydd av affärshemlighet

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

6 kap.

Ikraftträdande

17 §

(Som i RP)

Helsingfors den 10 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Miapetra Kumpula /sd

Seppo Lahtela /cent
Jere Lahti /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

RESERVATION

Motivering

Ekonomiutskottet föreslår i sitt betänkande att lagen om kosmetiska produkter godkänns utifrån regeringens proposition (RP 105/2004 rd). Propositionen som baserar sig på den sjunde ändringen av Europeiska unionens kosmetikadirektiv är i huvudsak bra och motiverad. Den bidrar emellertid inte i tillräckligt hög grad till att trygga djurs rättigheter.

Propositionens mål är att upphäva testning av kosmetiska slutprodukter och beståndsdelar på djur. Testning av kosmetiska slutprodukter på djur förbjuds genast när lagen trätt i kraft men testningen av beståndsdelar först efter att den alternativa metoden som ersätter djurförsöket i fråga har antagits. Förbuden ska emellertid träda i kraft senast 2009 med undantag av de tre testerna som nämns särskilt som förbjuds senast 2013.

Målet att upphäva djurförsök för att testa kosmetiska produkter är allmänt godkänt både i EU och i Finland. Både i nationell och europeisk lagstiftning om djurskydd ingår en klar princip att onödiga djurförsök inte får göras.

Som framhålls i utskottets betänkande testas inte kosmetiska beståndsdelar på djur i Finland. Enligt representanter för affärslivet finns det inte någonting som tyder på att dessa tester skulle tas i bruk. Enligt den gällande kosmetikförordningen får ett kosmetiskt preparat inte innehålla beståndsdelar eller kombinationer av beståndsdelar som utprovats på djur efter den 30 juni 2002 i syfte att visa att preparatet uppfyller kraven i denna förordning eller i bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

Det finns inga hinder i Finland för att i snabb takt sätta i kraft förbudet att testa kosmetiska preparats beståndsdelar eller kombinationer av beståndsdelar på djur. I utskottets betänkande

framförs inte heller några nämnvärda grunder för att avvisa förbudet.

Förbudet av djurförsök påverkar inte de kosmetiska produkternas säkerhet eller tillgången på dem eftersom industrin redan i dag använder uppskattningsvis över 8 000 kosmetiska beståndsdelar. Förbudet äventyrar inte heller den inhemska industrins konkurrenskraft, tvärtom kunde ett i lag fastställt beslut om att inte använda djurförsök utgöra ett försäljningsargument. Förbudet stärker i varje fall djurs rättigheter och säkrar att djur inte kan användas i försök bara i syfte att släppa ut nya kosmetiska beståndsdelar på marknaden.

I lagmotionen (LM 77/2004 rd) som är ett parallellförslag till lagförslaget i propositionen föreslås att testning av kosmetiska slutprodukter och testning av kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar på djur ska förbjudas samtidigt.

Förslaget

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslaget godkänns enligt utskottets betänkande, men 7 § som följer:

7 §

Användning av djurförsök för att testa kosmetiska produkter

Det är förbjudet att i Finland testa kosmetiska slutprodukter och kosmetiska beståndsdelar och kombinationer av beståndsdelar på djur för uppfyllande av kraven på kosmetiska produkter.

(2 mom. *utesl.*)

Helsingfors den 10 november 2004

Oras Tynkkynen /gröna
Sari Essayah /kd